

Nr. 1, marts 2020

Indkaldelse til Generalforsamling d. 28. april 2020, kl. 19.00

Sommerudflugt til Korsør By og Overfartsmuseum

Andelsmejeriet Naurbjerg af Carl Elmer

SOMMERUDFLUGT 6. JUNI 2020

I år går vores sommerudflugt til Korsør.

Vi skal besøge Korsør By og Overfartsmuseum og Isbådsmuseet.

Afgang:

Havdrup Kl. 8.30

Jersie kirke Kl. 8.45

Villabyerne v/postkassen Kl. 8.50

Solrød Station Kl. 9.00

Rundvisning på museet Kl. 11.00

Frokost Kl. 12.30

Isbådsmuseet Kl. 14.00

Her kommer en lokal og fortæller lidt
om området:

Ca. Kl. 15.00

Herefter kører vi hjemad.

Turen koster 250,- kr. for medlemmer

Turen koster 350,- kr. for ikke-medlemmer

Drikkevarer er for egen regning.

Der er plads til 50 personer på turen.

Tilmelding til Lis på telefon:
og Else:

5174 1898
5616 8411

senest mandag den 25. maj.

GENERALFORSAMLING 2020

Solrød Lokalhistoriske Forening

Indkalder herved til

Ordinær generalforsamling i Aktivitets- og Frivilligcentret,
Solrød Center 85,

Tirsdag, den 28. april 2020 kl. 19.00

1. Valg af dirigent
2. Beretning
3. Fremlæggelse og godkendelse af regnskab
4. Vedtagelse af budget og kontingent
5. Indkomne forslag
 - a. Bestyrelsen foreslår ændringer af vedtægter, se herunder.
6. Valg af bestyrelse: På valg er Tonny Lauridsen 1 år, Lis Hansen og Kirsten Kurland 2 år.
7. Valg af suppleanter: Bent Petersen og Poul-Erik Langvad.
8. Valg af revisorer og revisorsuppleant: Revisor Kjeld Ejdorf og Kurt Hartvig Petersen. Revisorsuppleant: Vakant.
9. Eventuelt:

Bestyrelsen foreslår følgende ændringer til vedtægterne:

1. § 1 stk. 3 ændres fra:

- a. Foreningen er medlem af ”Sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger”.

Til ny tekst:

- b. *Foreningen er medlem af ”Dansk Lokalhistorisk Forening”.*
Ændringen skyldes, at den omtalte forening har skiftet navn.

2. § 4 ændres fra:

- a. 1. På den årlige generalforsamling vælges en bestyrelse bestående af 5 medlemmer og 1-3 suppleanter. Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand, næstformand, sekretær og kasserer.

- b. 2. Bestyrelsen fastsætter selv sin dagsorden.
- c. 3. Valg til bestyrelse sker normalt for 2 år. 3 medlemmer vælges på ulige årstal og 2 på lige årstal. Der kan vælges op til 3 suppleanter og disse vælges normalt for 1 år.

Til ny tekst:

- a) *På den årlige generalforsamling vælges en bestyrelse bestående af 5 medlemmer og 1-3 suppleanter. Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand, næstformand, sekretær og kasserer.*
- b) *Bestyrelsen fastsætter selv sin dagsorden.*
- c) *Bestyrelsen repræsenterer foreningen i alle økonomiske og juridiske forhold.*
- d) *Foreningen tegnes af formanden sammen med et bestyrelsesmedlem. Bestyrelsen kan meddele prokura.*
- e) *Bestyrelsens beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. Den er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af bestyrelsen er til stede. Ved stemmelighed bortfalder et forslag.*
- f) *Valg til bestyrelse sker normalt for 2 år. 3 medlemmer vælges på ulige årstal og 2 på lige årstal. Der kan vælges op til 3 suppleanter og disse vælges normalt for 1 år.*

Ændringsforslagene skyldes, at det ikke var tydeligt nok, hvem der tegnede foreningen, banken har ønsket præciseringen under hensyntagen til hvidvaskningsloven.

Yderligere forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være formanden i hænde senest den 1.april 2020.

Jack Vasegård Østervemb kommer og fortæller om Vasegårdens historie og vi slutter med et lille traktament.

Når man læser denne historie, skal man gøre sig det klart, at den er skrevet omkring 1948 – 50. det bevirker, at mange udsagn som f.eks. ”i forrige århundrede” så er det i 1800tallet

EN GAMMEL MEJERIBESTYRERS ERINDRINGER AF CARL ELMER

Naurbjerg

ligger smukt på et højedrag. For enden af mejeriets have bugtede Naurbjerg Å sig. Ivrige laksefiskere drev ofte langs åen med deres grej og fik ofte en god fangst med hjem.

Til Naurbjerg kom vi med forhåbninger og den bedste vilje og vi blev ikke skuffet en eneste dag. Til tider har jeg vel skuffet nogle, hvorimod jeg tør sige, at det ikke var til fældet med min kone. Følgende kontrakt havde jeg været ovre at underskrive, da jeg fik pladsen. De måtte jo dog have noget hold på den nye mejeribestyrer.

Mejeriets første bestyrer underskrev følgende kontrakt:

”Mejerist Jens Jensen antages fra 1. juli til at forestå og bestyre Naurbjerg

Andelsmejeri for en årlig løn af 1200 kroner samt fri bolig, bestående af 2 værelser, køkken og spisekammer, mælk, smør og kul til husholdning.”

Skensved Å

Ni år efter ser det ud til, at bestyrelsen er blevet mere mejerikyndig, idet mejeribestyrer nummer 2 må underskrive en lang kontrakt, fyldt med selvfølgeligheder for at bestyre et mejeri.

Bestyrelsen for Naurbjerg Mejeri og mejerist Carl C. M. C. Elmer indgår herved følgende arbejdskontrakt:

”1) Mejeristen forpligter sig til at udføre eller lade udføre alt forefaldende arbejde med mejeriets drift, som ind- og udvejning af mælken, producere smørret på de til driften hørende maskiner, sørge for at aflevere smørret til smørkusken, skrive fragtbreve og bogføre det såvel som mælken. Han skal udveje smør til andelshaverne, deltage i kontrolleringen, samt tilsige et

bestyrelsesmedlem og en andelshaver til at overvære denne mindst fire gange hver måned. Denne tilsigelse er på omgang efter vedtagne regler. Den dag, regnskaberne slutter, skal han sende bøgerne (dagbog, kontrolbog og smørbog) samt smørlisten og kontrabøgerne til regnskabsføreren, for at denne i betimelig tid kan få indført udbetalingsregnskabet. Hvert halvår deltager han i opgørelsen af halvårsregnskabet sammen med regnskabsføreren og mejeriets formand. Hver uge modtager han fra formanden en meddelelse fra eksportforeningen om, hvilken klasse smørret sættes i og den sættes omgående til regnskabsføreren, der noterer klassen. I øvrigt må han med største omhu og interesse varetage mejeriets tarv.

2) han fæstes på et år fra 1. oktober 1898 til 1. oktober 1899 med en opsigelsesfrist for begge parter af tre måneder. Hvis bestyrelsen siger mejeristen op, bærer mejeriet ansvaret for mejeripersonalet, hvis disse er fæstet halvårsvis.

3) Han skal selv bekoste og anskaffe pudse- og rengøringsrekvisitter, samt de ruder han og hans folk slår i stykker.

4) Han forpligter sig til at holde en fuldt uddannet mejerist og mejerske foruden øvrigt nødvendigt personale.

5) Han skal svare 5 pct. af beløbet for kul, salt, soda, olie og reparationer (dog ikke vogne).

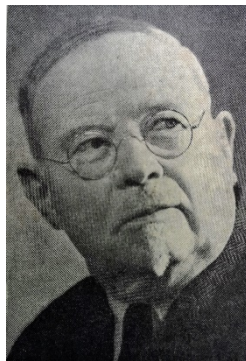
6) Mejeristen lønnes en fast pengeløn af 1200 kroner samt 1 pct. af nettosalgsprisen for smørret, samt 5 pct. af overskuddet for 1. år (andel ikke iberegnet).

7) Endvidere har han fri bolig og brændsel af kul, lysning af petroleum og 2 kander sødmælk daglig og centrifugemælk efter forbrug i huset.

Lønnen må ikke overstige 2700 kroner på ét år

Denne mærkelige kontrakt hørte jeg aldrig mere til og fæstemål i de kommende 26 år var der slet ikke tale om, kun om lønningstillæg nogle gange.

Mejeriets bygninger og maskiner var som de andre på Hedeboegnen, men vi manglede et ishus, det var et stort savn og ubegribeligt, at de havde savnet det i 9 år. For at smørret om sommeren dog ikke skulle løbe ud af dritlerne, blev det daglig hejst ned i mejeriets brønd, stående på planker over vandhøjden. Tænk, det arbejde hver dag og så den dag at det skulle op igen.

Carl Elmer

Store er de summer, som de danske landmænd igennem de sidste 50 år har ofret på forbedring af mejerierne for at forbedre mejeriprodukterne, formidske driftsudgifterne, holde konstant vandprocent i smørret og forbedret renskumningen m.m. Bønderne har været lydhøre overfor en vågen mejeristand, som så sandelig ikke har ligget på den lade side. Mejerierne har hver især været nødt til at følge med for at få udnyttet landbrugets produkt, mælken, så meget som muligt. Den samme fremgang ser vi i alle andre forhold. Der vokser f.eks. nu tre gange så meget på Danmarks agre end for 50 år siden osv.

Forretningsgangen ved mejerierne er gennem tiderne blevet forandret betydeligt. Næsten alt skulle dengang afgøres på generalforsamlingen og hvad mening kunne de enkelte vel danne sig om tingene på en generalforsamlings korte forklaring.

Ved udbetaling på Naurbjerg mødte før hele bestyrelsen, 9 mand, for at "putte" pengene og afregningsbøgerne i konvolutterne, det foregik under "snakken" om alt muligt, som slet ingen tilknytning havde til arbejdet, der foregik om det lange bord. Hov, er der en som siger, der mangler 100 kroner. Hundrede kroner, siges der i kor, det er ellers ikke så lidt. Lad mig se, siger formanden, som sidder for enden af bordet med piben i munden og hænderne fulde af pengesedler.

"Ja, du har ret, Ole Sørensen, der mangler 100 kroner, men lad os se, om den ikke har forvildet sig ind mellem de konvolutter" siger formanden og alle stirrede i den angivne retning, men de 100 kroner kom ikke.

Nu var pengene kommet i konvolutterne og folk stimlede ind efter dem.

"Må vi udlevere pengene?" siger en til formanden. "Vent lidt" siger han, "vi må først se, om regnskabet passer." "Nej" siger regnskabsføreren, "der er udbetalt 117,09 kroner for meget". "Så må vi på den igen", er der en der siger. "Skal vi ikke ha' en øl," siger en anden. "Nej, lad os nu få åbnet konvolutterne først og få rettet fejlen," siger formanden og tager piben ud af munden, mens han ser hen på folk, som står tålmodige og venter på at få penge. Hvis der var kommet for lidt penge i, blev der ikke taget så højtideligt på det, da man vidste, at det hurtigt skulle vise sig, hvor pengene manglede.

Vi mennesker er jo ikke så gode, som vi burde være og det er en andelshaver heller ikke, han klagede altid over mælkevejningen. Ved en udbetaling sagde formanden, da mandens nummer kom: Vent et øjeblik og han tog en firekrone op af sin pung. Lad os lægge dem ekstra i konvolutten for at se, om han klager over, at der er for mange penge, men det gjorde han ikke, derimod varede det ikke længe, inden han klagede over

mælkevejningen. Da jeg så mindede ham om formandens 4-krone, havde han slet ikke lagt mærke til det. Men han klagede ikke mere og blev endda lige så flink som alle de andre andelshavere. Med årene kom der kun tre bestyrelsesmedlemmer til udbetalingen, det blev betydeligt bedre, også her kunne man bruge det gamle mundheld, at mange kokke fordærver maden. Ved udbetalingen på Naurbjerg var der en mand, som solgte bajersk øl og sodavand til 12 øre stykket og cigarer til 8 – 10 øre. I 1948 lyder det utroligt med de priser. Han kom kørende med sit øl og nogle ru brædder, som han lagde over tomme smørtræer. Bænkene var ikke alt for magelige, men der var vist ikke nogen, der ofrede det en tanke. Om vinteren var restaurationslokalet Maskinstuen, der til tider var helt fyldt med glade gæster. Om sommeren trak folk ud fra det varme lokale.

Ved mælkelicitation eller generalforsamling kunne restaurationen om sommeren træffe at være åben til midnat. De sidste flokkede sig som oftest om ølvognen og sang.

Folks fordringer dengang var ikke så store og der måtte ikke så gerne gives unyttige penge ud, derfor blev mejeriets generalforsamling afholdt i mejeriets skummesal. Der i lokalet stod folk lænet op til kar, apparater, spande osv. På perronen sad formanden på en tom smørdrittel og læste halvårsregnskabet op, nogen spørgsmål til regnskabet eller mejeriets drift var ikke almindeligt for 50 år siden. Der var kun valg og afstemning om forskellige forslag fra bestyrelsen. Folk var dengang ikke så glade for at høre deres egen stemme, selvom de kunne dække sig bag et kar.

Når frosten stod for døren, eller en kold vind pressede på under portene og jog gennem mejeriet for at forsvinde op i træskorstenen i hvælvingen, så var det om at blive færdig i en fart, derfor varede generalforsamlingen ikke længe. Den korteste, som jeg husker, var en, hvor bestyrelsen foreslog at lægge et nyt loft i mejeriet. Formanden forelagde det i følgende ord: ”Ja, folkens, vi har ladet eder sammenkald, da loftet i mejeriet er råddent, så det er nødvendigt, at vi får et nyt og vi får lavet forskellige andre ting”. Og da ingen bemærkede noget, sagde han: ”Ja, så laver vi det.

Generalforsamlingen er hævet”.

Dirigent ved generalforsamlingerne brugtes ikke. Det besørgede formanden selv.

Jeg husker den første formand, Jens P. Larsen, Lyksager, der gav en udførlig og saglig oversigt over det forløbne halvår. Ingen fortrede det. Man vidste, at ingen kunne tænke på at lave noget unyttigt eller noget, som kostede flere penge end højst nødvendigt, men beretningen syntes de godt om og den blev drøftet.

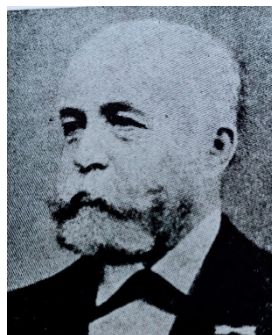
I det daglige blev der dengang regnet med småpengene, således fik jeg én krone for at køre en drittel smør til Køge, det var frem og tilbage to mil og én krone fik jeg for at bringe to læs mælk til Ll. Skensved station, deraf fik en mand det halve for at køre den derop.

Mejeriet fulgte stadig med udviklingen, så det var tidssvarende. Bestyrelsen var altid lydhør overfor mine ønsker og et bedre samarbejde mellem bestyrelse og mejeribestyrer gennem de 26 år kunne vel næppe tænkes. Vi var et af de allerførste andelsmejerier, som begyndte at sælge mælk til København og det er nu fortsat i over 40 år.

Gennem professor B. Bøggild kom der udlændinge fra England, Sverige, Norge, Finland og Californien for at sætte sig ind i dansk mejeridrift. Det var interessant at have besøg af de folk, som alle var intelligente at have i huset, nogle af dem i flere måneder. Tilfredsheden var vist fælles og alle holdt de af min kone for hendes gæstfrihed og hendes gode mad.

Mange minder får man, når man som mejeribestyrer har virket på en egn i 26 år og har været medbestemmende i udviklingen gennem foreninger der og haft et godt samarbejde med sin bestyrelse og andelshavere; selvfølgelig oplever man af og til noget ubehageligt, der lige som det gode kan følge os hele livet.

Kontraventilen til dampkedlen var blevet utæt, hvorfor maskinfabrikanten skulle tætnen den. Jeg bad ham om, når han var færdig, da at lukke stophanen op, for hvis jeg ikke kom først op om morgenen, kunne mejeristen gerne springe fødepumpen, når hanen var lukket. Da jeg gerne ville først op, sov jeg noget uroligt og var vågen nogle gange. Klokken 5 vågnede jeg ved at høre støj af spande ovre i mejeriet. En, to, tre stod jeg i kedelrummet og til min forbavselse var der et stort bål under kedlen og allerede lige ved 100 punds tryk. Jeg åbnede døren til maskinstuen, hvor mejeristen var ved at sætte maskinen i gang. ”Hvorfor skal maskinen i gang nu?” spurgte jeg, ”fløden er jo ikke kommet i kærnen”. ”Nej,” sagde han, ”men jeg skal have vand på kedlen”. ”Er der ingen vand på kedlen,” råbte jeg. ”Lad maskinen stå,” skreg jeg og fløj ud i kedelrummet. Aldrig var lugen til fyret kommet så hurtigt op. Et mægtigt bål og en gloende ildkanal stirrede mig ildevarslende i øjnene, ja, langt ind i min sjæl. Hurtigere end det kan beskrives, fik jeg fat i ildrageren og med stor fare for mit liv fik jeg

Professor B. Bøggild

mere end hurtigt ilden ud. Mine tanker i det kritiske øjeblik var mange steder. De var hos Gud, hos min hustru og børn og om jeg ville slippe fra det med livet. Hvis jeg var kommet fem minutter senere, havde mejeristen pumpet koldt vand på kedlen og den var sprunget og forårsaget en ulykke. Nu slap vi med 13 nye nagler i den første sammenføjning af ildkanalen. Det besørgede B. & W. på en nat. Det var, dengang, mit livs uhyggeligste øjeblik. En mejerist af i dag ville aldrig bære sig sådan ad, som min havde gjort.

Et andet tilfælde, hvor hurtig handling, og et tilfælde, at der var nogen til stede, frelste en ung piges liv. Det var en morgen, da mejersken satte Simplex-Kærnen i gang til æltning af smørret. Jeg stod i skummesalen, da jeg pludselig hørte et stønnende ”Åh” inde fra smørkammeret. I ét nu stod jeg ved kærnen og der stod mejersken, al tøjet var revet af hende på nær noget, som var viklet om hendes talje, uvægerligt var hun kommet ind i kamhjulene, de havde godt tag i resterne af hendes tøj, hun var nødt til at følge med, hvis jeg ikke i det afgørende øjeblik havde fået kærnen standset. Med min kniv fik jeg skåret den rest over af tøjet, der som et reb trak i hende. Jeg tror ikke den unge pige tænkte på faren, som hun var i, hun tænkte vist mere på at skjule sin nøgenhed. Den nøgenhed, som nu er så moderne og sund, men som alle dengang søgte at skjule. Ja, således kan skæbnen forsøge at kaste bold med menneskeskæbner og alligevel standse akkurat, hvor det skal afgøres, om man fremdeles må være med til at yde noget for sig og sine omgivelser, eller om man med det samme skal gå bort til en anden verden.

Sådanne hændelser skærper ansvaret for dem, hvis kald og pligt det er at lede de unge, men det tager heller ikke ansvaret bort fra dem selv, tværtimod vil man ved sådanne tilfælde blive fyldt med tak og glæde over, at man fik lov til at leve videre.

-0-

Før telefonen rigtig kom ind hos bønderne, fik mejeribestyrelserne af og til brev fra andelshaverne om et eller andet forhold, som de ikke mente passede. I første række kom mælkevejningen, så en fejl i påskrivning af smør, ost eller fedtprocent. Alle de breve, som jeg har modtaget gennem tredive år som mejeribestyrer, i alt 229, har jeg indskrevet i en bog og mine svar til hver af dem. Jeg skriver nogle enkelte af dem her. Jeg har også fået mange kultiverede breve. Nutidens landmænd kunne jo aldrig finde på at skrive breve som disse.

Ved gennemgang af brevene viser det sig at, at klagerne ligger på ganske enkelte, det er de samme navne som går igen. Her er et par af dem:

”N.P.”

Nømmer 205 maa jo val nok, gode Ven, faae leveret Kenmælk i en span.
Med Agtelse nøm 205, N. P.

Gode Ven!

Du bedes læse Korektur paa Regnskabet over den Mælk jeg har faaet til købs i Tiden for sidste maanedesregnskab. Den er, som saa ofte splitter pinende gal.

Du er da vel ikke gaaet fra Koncepterne over Albertis Fald: Der er mange der har følt denne triste Begivenhed som et lille Jordskælv. Vær nu endelig fornuftig og udnyt Situationen saa maaske du kan blive Gehejmekonferensraadens Afløser til næste Valg i Kjøge for han kommer næppe mere. Antagelig vil du faa haarde Konkurrenter i Mænd som Mortensen, Larsen, Rasmussen og Petersen, saa se nu at holde dem Stangen.

Venlig hilsen S. A.

Højstærede!

Da jeg af og til Hvajer Sød mælken og der stadig mangler nogle Pund for ikke at tale 7 a 8 Pund, Hvil jeg gerne Spørge:

1) Hvorledes gor det til?

2) Er jeres Vægt ikke i Orden?

3) Hvor meget har i Lov til at Tolde om Dagen?

Jeg vejer min Mælk paa en Justeret 100 Pund Bismer, giver altid god Vægt og vejer selv, saa jeg kan Garantere, det er Bestemt.

Som nu i Torsdags havde jeg 67 Pund og paa Ugesedlen var skrevet 59 Pund jeg synes det er forgalt nu herefter skriver jeg Daglig paa en vedhængende Klap vad der er, vi Du saa vil Skrive paa den anden Side vad Du Hvajer dem til, saa jeg daglig kan halde mig a jor med jeres Vægt. Med megen Agtelse Navn.

Jeg svarede høfligt på ethvert brev, om det var intelligent eller noget knudret. Som oftest viste det sig, at det var en gammel ubrugelig vægt eller Bismer, som var brugt. Eller de skønnede, hvor meget der var i spanden, både af sød og skummet mælk.

PEDER ADLER ALBERTI

var søn af overretsprokurator C. C. Alberti, der var fra et jysk landbohjem, hvis livssyn og forudsætninger han følte sig beslægtet med, så hans politiske gerning gik ud på at få en fri og uafhængig bondestand, fri for de Nationalliberales overherredømme. Fra 1849 til sin død i 1890 var han folketingsmand for Sorø kreds. Ved et stort vejkræds, midt i hans valgkreds, satte sjællandske bønder et stort monument for ham.

I 1856 stiftede han Den sjællandske Bondestands Sparekasse, hvis leder han var til sin død. Det blev et stort gode for bønderne, de fik mod til at prøve og vinde større selvstændighed og selvtilid.

Ved C. C. Albertis død blev hans søn, højesteretssagfører P. A. Alberti hans efterfølger som formand for sparekassen.

Hans mål var at blive som sin far, fører for sjællandske bønder og oprettede ” Danske Landmænds Smørekseportforening”, hvis formand han var fra starten til den, ved hans bedragerier, blev ophævet. Bønderne stolede på ham, som de havde støt på hans far. I 1907 begyndte rygte om at tage fart, at alt var nok ikke som det skulle være, men han tilbageviste angrebene med stor dristighed.

Han havde stadig bøndernes tillid, måske mere end nogensinde, efter at han i 1901 var blevet justitsminister. I 1908 meldte han sig som

bedrager overfor Sparekassen og Smørekseportforeningen. Der viste sig at være et underskud på 17 – 18 millioner, der udelukkende var gået til spekulation i guldmineaktier. Det blev dyrt for Venstre landet over og det forbedrede det ikke, at I. C. Christensen sad som konsejlspræsident og Sigurd Berg som indenrigsminister.

Det blev dyrt for Køgekredsen, da der var mange tillidsmænd i Bondestandens Sparekasse fra kredsen. Hver af os måtte som garant for sparerne betale 2000 kroner og fem andelsmejerier i Køgekredsen tabte over 100.000 kroner ved Smørekseportforeningen, et stort beløb dengang, men netop på denne egn, hvor Alberti var folketingsmand, havde befolkningen fået Gadstrup og Ll. Skensved stationer og Havdrup havde fået apotek, så indirekte fik de noget for pengene.

Selv om bedrageriet var slået op med store overskrifter på fremtrædende plads i avisen og blev politisk udnyttet af modstanderne, tog bønderne på

P. A. Alberti

deres vante, rolige måde fornuftigt på hele affæren. På møder blev garantibeløbet, 2000 kroner, benævnt som ”æresgæld”. Der skal et godt bryst til at kalde det æresgæld, sagde gårdejer Hans Nielsen fra Ørsted på et møde i Havdrup. Det var klart, at det kun var ganske få, der så på det som Hans Nielsen. Danske bønder har aldrig løbet fra deres ansvar og det gjorde de heller ikke her.

Bondestandens Sparekasse holdt i 1906 halvtreds års jubilæum i Odd Fellow palæet, hvortil alle tillidsmænd var indbudt, det var en stor forsamling af sjællandske bønder, der var samlet om de meget festlige borde i palæets store koncertsal. Ved formandens – Alberti – højre side sad statens tilsynsførende, sparekasseinspektøren og ved hans venstre revisoren, landbrugsminister Ole Hansen. Ved hver kuvert lå et cigarfederal med tre fine mavebæltecigarer i hver, udenom skindbindet stod med gyldne bogstaver: ”Hvo som ikke gemmer en penning, får aldrig to at eje.” Om det skulle symbolisere Bondestandens Sparekasse blev ledet efter de grundsætninger, eller det var en påmindelse om at støtte Sparekassen med indskud, ja, det blev ikke opklaret den aften og der var heller ikke nogen, som tænkte på de sigende ord, dertil stod der for mange flasker fine vine på bordene. Der var mange taler, men for Alberti havde den vigtigste, sparekasseinspektøren, endnu ikke talt. Endelig rejste han sig, men da havde champagnen for tidligt gjort sin virkning, ingen brød sig mere om at høre på flere bordtaler. Alberti gjorde sig store anstrengelser for at få festdeltagerne rolige og høre på inspektøren, der sikkert ville fortælle os, hvor velledet og velfunderet Sparekassen var, han sagde det også, ingen hørte det, men det blev refereret i bladene. Alberti havde allerede dengang brug for al den støtte, han kunne få, særlig her af sparekassedirektøren. I to år holdt han den gående, men så var den store mands saga ude.

Jeg var fra et politisk interesseret hjem, hvor jeg var opmærksom tilhører, når Estrup, Scavenius og andre af ministrene blev drøftet mellem min far og andre, det var i provisorietiden, så der var nok at tale om for de menige vælgere, når de kom sammen.

Edvard Brandes, som var Langelands folketingsmand, var deres et og alt, politisk set (han var dengang venstremand). I arv fik jeg min fars interesse for venstrepolitik og i tiderne blev ens politiske ideer fæstnet, så jeg deltog siden meget i politiske møder og vælgermøder. Da vores folketingsmand, Alberti, meldte sig for bedrageri i 1908, var der tre andelshavere med en anden politisk indstilling, der mente, at det var bedst, at jeg også fik min

afsked som mejeribestyrer. Det passede sig ikke, at en mejeribestyrer skulle snakke med om politik og tilmed én som havde støttet Alberti. De tre sendte, ved den ene af dem, en liste omkring til alle andelshaverne, hvorpå der stod: At de henstillede til bestyrelsen, at de fik mælken vejlet noget bedre. Ikke et ord mere. At mælken blev vejlet godt, var der jo ingen, som kunne have noget imod, sådan set var listen jo ganske uskyldig, men måden, den var kommet frem på, at den i det hele taget var kommet frem, havde ikke andelshavernes sympati. Af ca. 150 andelshavere fik listen 22 underskrifter. Da der skulle 20 til en ekstra generalforsamling, skrev de med blæk af en anden farve, at de ønskede en generalforsamling. De kan vente til efterårsgeneralforsamlingen, sagde formanden, sognefoged Jens Christiansen. Men jeg ville helst have det afgjort med det samme og det blev det. Da der blev indkaldt til generalforsamling, meldte 4 sig fra. Aldrig havde der været så mange til mejeriets generalforsamling på hotellet, som da formanden den dag bød velkommen. Jeg vidste, at en af egnens klogeste mænd, J. P. Larsen, Lyksager, min gode ven, ville blive dirigent. Da formanden bad om at foreslå en, blev der af mange råbt J. P. Larsen. Han sagde nogle alvorlige ord i anledning af generalforsamlingen og bad oppositionens ordfører udtale sig.

Efter flere opfordringer kom han frem, som havde været ude med listen. Han sagde: ”at de gerne ville have vejlet mælken noget bedre.” Så forlod han talerstolen igen. Er der ikke mere? Sagde dirigenten. Nej, jeg har ikke mere, sagde han på vej hen til sin plads. Der blev almindelig munterhed. Elleve var fremme for at tale min sag, det var både Venstre, Radikale, Socialdemokrater og Højremænd.

Dirigenten ville have en afstemning for og imod mejeribestyreren, dertil bemærkede formanden, at hvordan end afstemningen blev, selv om den gik mejeribestyreren imod, hvad han nu aldrig kunne tro, blev han alligevel ikke afskediget, da det ifølge mejeriets love var bestyrelsen, der fæstede og afskedigede mejeribestyreren og bestyrelsen kunne ikke se, at han havde forbrudt sig.

På trods af generalforsamlingens protest fik dirigenten alligevel ført sin afstemning igennem, han ville, som rigtigt var, have slået en forsvarlig pæl gennem alt vrøvlet. Afstemningen skete ved, at så godt som hele forsamlingen rejste sig og gav mejeribestyreren sin tilslutning, 112 mod 18. Jeg tør vel nok sige, trods det, at vi alle vidste, hvad resultatet ville blive, at den aften jeg kom hjem til min kone, var en af vore bedste på Naurbjerg. Mellem dem, der havde underskrevet listen og mig blev denne aften aldrig nævnt, noget skår satte den heller ikke mellem os.

Det kunne hende, at en andelshaver følte sig forurettet, hans vægt passede ikke med mejeriets, han mente, at han let kunne se, når han trak låget af spanden, at der var for lidt skummetmælk. En formiddag sad jeg ved skrivebordet for at ordne noget, min kone stod ved siden af mig, da telefonen ringede, gik hun hen og tog den. En bøs stemme sagde noget ubehersket: ”Lad mig komme til at tale med mejeribestyreren”. Ja, hvem taler jeg med? Nååh, er det dig Dea? Jeg kunne ikke straks kende din stemme, jeg troede det var den unge pige. Ja, da lød din stemme også noget fremmed, sagde hun frimodigt, det er jo ellers ikke mange timer siden vi var sammen. Ja, sagde han og lo, det gik livligt til hos Søren i aftes. Sig hellere i nat, det passer bedre, sagde Dea. Ja, sagde han livligt, vi keder os

Carl C. Blum og Hustru, Andelshaverne i Skærbjerg.

aldrig der og det kommer vi heller ikke til på Rishøjgård i aften. Sognefogeden og hans kone ved nok, hvad der skal til, for at gæsterne føler sig vel tilpas, sagde hun, men vent et øjeblik, så skal jeg kalde på Carl. Nej, råbte han ivrigt i telefonen, så det kunne høres ud i stuen. Det kan være til en anden dag. Jeg er glad for, at jeg har fået denne lille morgenpassiar med dig, det er altid godt at snakke med et fornuftigt menneske. Det løfter én ud af vrøvlet hele dagen. Han fortalte mig senere, hvor gal han var den morgen, men da han fik min kone i telefonen og så snart han hørte hendes venlige stemme, var det hele blæst bort, han havde jo ikke

vejet mælken, kun bedømt den, sagde han. Uden at min kone havde anet det, havde hun med sin venlige telefonsamtale afværget et truende uvejr fra en ellers flink og velmenende mand. Nu tror jeg ikke, det var blevet så slemt her, men der kunne være andre tilfælde, hvor en mejeribestyrerkone på sin egen blide måde (en gave, der fra Skaberens hånd kun er tildelt kvinderne, men som alle ikke forstår at bruge) – uden at vide det – har været skærmbreget for sin mand. I enkelte tilfælde ligger sagen straks klar, en fornuftig kone forstår straks at indstille sig som forsvarer for sin mand, så hun som kvinde plejer at vinde smilende og let.

Fortsættes i næste nummer...

Solrød Lokalhistoriske Forening

c/o Tonny Lauridsen

Svenstrupvang 4, 4622 Havdrup

Solrød Lokalhistoriske Forenings hjemmeside: www.solofo.dk

Formand	Tonny Lauridsen	21 78 79 20
Næstformand	Else Haugaard-Hansen	56 16 84 11
Sekretær	Ole Jørgensen	56 14 07 81
Kasserer	Lis Hansen	51 74 18 98
Best. medlem	Kirsten Kurland	21 73 22 04
Arkæologiske gruppe (Kontakt til Museum Sydøstdanmark)	Kjeld Ejdorf	40 76 22 04

Årskontingent: 125 kr. for enkeltpersoner
150 for husstand, forening eller organisation

*Betaling af kontingent med girokort +01 5099978
ved netbank, eller kontakt foreningens
kasserer:*

Lis Hansen, telf. 51 74 18 98, lis.hansen@live.dk

E-Mail adresser fra medlemmerne til bestyrelsen

*Foreningen udgiver hvert år 4 blade, hvor vi bringer forskellige oplysninger.
Hvis der er ekstra besked mellem to blade, så ville det være dejligt med jeres
e-mail adresse, så vi fremover kan bruge den, når det er nødvendigt.*

Send venligst jeres adresse til: Tonny Lauridsen, tonny@lauridsen.mail.dk

Solrød kommunes Lokalarkivs hjemmeside: www.solrødarkiv.dk

Solrød Lokalhistoriske Arkiv 56 18 19 55

*Solrød Aktivitets- og Frivilligcenter, Solrød Center 85,
2680 Solrød Strand. Åbningstid: Onsdage kl. 9.30 – 11.30
Torsdage i lige uger kl. 16. – 18.00*

Redaktion Bo Olsson
Eftertryk tilladt forudsat tydelig kildeangivelse
Tryk af medlemsblad: Grafisk Rådgivning APS
Antal tryk: 300, ISSN: 1397 – 6397